

τάνεβασε άπάνω καί τὸ πέταξε μακριά σὲ κάτι ἀγριό-
πετρες. Γύρισε πάλι καὶ πῆρε ἄλλο κοφίνι γεμάτο κο-
πριά.

—Ποῦ τὴ βρήκες; τὸν ρώτησα. αἶρει ὁ πατέρας
σου;

—Ὅχι, δὲν πῆρα ἀπὸ τὴ δική μας. Ἔχουμε καὶ
μεῖς, μὰ εἶναι φρέσκη καὶ δὲν κάνει. ἩΞαίρα πὼς
ἔχει ὁ μιλωνάς σθησμένη κοπριά καὶ πῆγα μὰ μέρα
καὶ τοῦ δούλεψα ἀπὸ τὸ μεσημέρι ὡς τὸ βράδι. Γιὰ
πλερωμὴ τοῦ εἴπα νὰ μοῦ δώσει κοπριά καὶ τὴνὲ φύ-
λαξα γιὰ τὴν ἀκακία.

Κατέβηκε πάλι, ἔρρηξε τὴν κοπριά κάτω στὸ νοπὸ
χῶμα καὶ τριγύρω στὶς ρίζες. Ἐπειτα ἀνέβηκε, πῆγε
λίγο μακρύτερα καὶ ἄρχισε νὰ σκάβει. Ἔτσι γιόμισε
μὲ καινούργιο χῶμα τὸ λάκκο. Κατόπιν ἔσκαψε ἕνα
μικρὸ ἀλλάκι ἀπὸ τὴν ἀκακία ὡς τὸ ρυάκι. ποῦ
ἔτρεχε ἀπάνω ἀπὸ τὴν πλατεία, καὶ ἄφησε τὸ νερὸ
νὰ τρέξει ὡς τὸ δέντρο. Ὅταν εἶδε πὼς δὲν ἔπινε
πιά τὸ νερὸ, ἔκλεισε τὸ ἀλλάκι μ' ἕνα μεγάλο βόλο
χῶμα καὶ ἄφησε τὸ νερὸ νὰ πάει στὸ δρόμο του. Σκόρ-
πισε τὸ χῶμα, πὲν εἶχε βγάλει ἀπὸ τὸ δέντρο, καὶ ἔλυσε
τὸ στυλό.

—Τέλειωσα, μὰ δὲ θὰ προφτάσω στὴν ἐκκλησιά,
εἶπε κοιτάζοντάς με.

—Δὲν πειράζει, τοῦ εἶπα. ἔκανες μίαν ἄγια δου-
λειά καὶ θύγεις τὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ.

—Λές νὰ γίνῃ καλά τὸ δέντρο; με ρώτησε.

—Ὁ Θεὸς ξοῖρει. Μὰ πιστεύω νάντακμείνει τὸν
κόπο σου.

Χαμογέλασε. Φορτώθηκε τὸ στυλό, πῆρε τὸ κοφίνι
στὸ χέρι καὶ ἔφυγε κατακόκκινος.

Ἡ ἀκακία σὲ λίγο πῆρε τὰπάνω. Πέταξε καινούρ-
για φύλλα καὶ λουλούδια. Ὅλοι παραξενευτήκανε, καὶ
κανεῖς δὲν ἔξαιρε πὼς ἔγινε τὸ θάμα. Ἐγὼ δὲν εἶχα
πεῖ τίποτα, μὰ τὸ πρῶμα μαθεύτηκε ἀπὸ τὸν Ἀπο-
στόλη τὸν ἀγροφύλακα, ποῦ εἶδε τὸ Θανάσι κείνο τὸ
πρῶτὸ πρὶν ἀπὸ μένα.

Τὴν ἄλλη Κυριακὴ πῆγα τὰ παιδιὰ στὴν Ἐκκλησιά.
Ὅταν ἀπόλυσε, σκορπίσανε τὰ παιδιὰ νὰ πάνε τὸ κα-
θένα σπιτί του. Μὰ τὸ Θανάσι κάποιος τὸν σταμάτη-
σε καὶ ἔβαλε τὰ χέρια του στὸ κεφάλι οὐ νὰ τὸν εὐλο-
γοῦσε. Εἶτανε ὁ Γέρο-Νικόλας, ποῦ τοῦ εἶχε πῆσει ὁ
Θανάσις τὴ μηλιά.

—Θανάσι, νύχεις τὴν εὐχὴ μου, τοῦ εἶπα. Ἦώρα
ἔγινες καλὸ παιδί καὶ ἀγαπᾷς τὰ δέντρα. Δὲν ἔχω τί-
ποτα κακὸ στὴν καρδιά μου γιὰ σένα. Εἶσαι καλὸ
παιδί, νύχεις τὴν εὐχὴ μου.

Κοντὰ τὸ Πάσχα μοῦ λέει ὁ δάσκαλος τῆς πρώτης:
Ξαίρεις, ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ καλά παιδιὰ στὴν τάξη μου
εἶναι ὁ Θανάσις τοῦ Ζήση. Ἐπιμέλεια καὶ φρονιμάδου
Ὁ Θανάσις ἔφυγε τρεχάτος. Εἶχε σκαψτὸ τὸ χε-
φάλι, μὰ εἶτανε χαρούμενος καὶ χαμογελοῦσε.

μονοδική. Τί ἀλλαγὴ, ἀλήθεια! Σίγουρα θὰ πάει
μπρὸς αὐτὸ τὸ παιδί.

Κ' εἰχεδίξιο. Τὸν εἶδες μὲ τὰ μάτια σου.

Ὁ φίλος μου τέλειωσε τὴν ἱστορία του. Φαίνεται
πὼς εἶχα συγκινηθεῖ πολὺ, γιὰτὶ, χωρὶς νὰ θέλω, τοῦ
ἔσφιξα δυνατὰ τὸ χέρι ὅταν χωριστήκαμε.

ΜΗΤΣΟΣ ΑΝΘΩΜΗΣ

ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

ΜΟΡΦΩΣΗ

Ξαίρετε τὴ «Φωνὴ τοῦ Ἑργάτη». Εἶναι μιά μι-
χροῦλα σοσιαλιστικὴ ἑλληνικὴ ἐφημερίδα ποῦ βγαίνει
στὸ Σικάγο καὶ ποῦ κάνει πολὺ καλά τὴ δουλειά της.
Στὴν ἐφημεριδοῦλα αὐτὴ διαβάζουμε κάτι πολὺ εἰγά-
ριστο. Ἡ σοσιαλιστικὴ ἔκδοση τῆς Ἀμερικῆς σὲ μιά
χοροεπερίδα ποῦ ὠργάνωσε, εἶχε τὴν ἐμπνευση νὰ
παίξει καὶ τὸ «Λυτρωμὸς» τοῦ κ. Τζαγκόπουλου. Ὁ
«Λυτρωμὸς» εἶναι τὸ τελευταῖο σοσιαλιστικὸ δραμα-
τάκι τοῦ κ. Τζαγκόπουλου ποῦ εἶναι ὁ πρῶτος στὴν
Ἑλλάδα ποῦ σκέφτηκε νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴ σκη-
νὴ νὰ κηρύξῃ τις μεγάλες κοινωνικὲς ἀλήθειες ποῦ
συγκινοῦνε σήμερα τὸν κόσμο. Ἄν πιστέψουμε τὴ
«Φωνὴ τοῦ Ἑργάτη», τὸ δράμα, χάρις στὴν τέχνη
τῆς κ. Ἀρτεμ. Ζάμπου, παλιάς ἐργάτισσας τῆς ἑλ-
ληνικῆς σκηνῆς, καὶ στὸ φιλότιμο ζῆλο κάμπισσων ἄλ-
λων ἐρασιτεχνῶν, παίχτηκε μὲ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία.
Παρὰ τὴ γνώμη τοῦ συγγραφέα, ποῦ θεβαιώνει στὸν
πρόλογο τοῦ βιβλίου του πὼς τὸ δράμα του δὲν τῶ-
γραψε γιὰ νὰ παιχτεῖ παρὰ γιὰ νὰ διαβαστεῖ, τὸ
ἔργο χειροκροτήθηκε μ' ἐνθουσιασμό. Τὸ περίεργο
εἶναι ὅτι ἐνθουσιαστήκανε καὶ οἱ Ἀγγλοὶ σύντροφοι
ποῦ παρακολοῦθησαν τὴν παράσταση μὲ τὴ βοήθεια
μιάς σύντομης γραφτῆς περίληψης. Καὶ ὁ ἐνθουσια-
σμός τους ἔφτασε ὡς τὸ σημεῖο νὰποφασίσουνε τὴ
μετάφραση τοῦ ἔργου γιὰ νὰ τὸ ξαναπαραστήσουνε
μπροστὰ στὸ Ἀγγλόφωνο ἐργατικὸ κοινὸ. Καὶ τελιῶ-
νει ἡ καλὴ «Φωνὴ τοῦ Ἑργάτη» μὲ τὰκόλουθα πολὺ
σοσιὰ λόγια: «Πόσον ἀδικοῦν τὸν βιοπαραλοῦντα κό-
σμον Σωματεῖα καὶ Σύλλογοι ὅταν ἐξακολοῦθοῦν νὰ
παίζουσι στὴ σκηνὴ κατὰ τὰς χοροεπεριδὰς των ἔρ-
γα ποῦ ἀντὶ νὰ ὠθοῦν τὸν ἄνθρωπο πρὸς τὴν πρό-
δο, τὸν στέλνοντι ἑκατοντάδες χρόνια πίσω, εἰς τὸ
σκότος τῆς Μεσαιωνικῆς ἐποχῆς.» Συμφωνοῦμε πλη-
ρέστατα μὲ τὴ «Φωνὴ τοῦ Ἑργάτη». Ὁ ἐργάτης ἔ-
χει ὑποχρέωση — τὸ εἶπαμε καὶ ἄλλοτε — νὰ ζεῖ
μέσα σ' ἕνα περιβάλλο ὀλότελα δικό του. Τὸ ὑπαγο-
ρεῖ τὸ σφέρο του, τὸ ὑποδεικνύει ἡ λογικὴ. Ὁ
ἐργάτης πρέπει νὰ διαβάζῃ τις δικῆς του ἐφημερί-
δες, νὰγοράζῃ τὰ δικὰ του βιβλία, νὰ πηγαίνει στὸ
δικό του θέατρο. Δὲν ὑπάρχει ἀηδέστερο θέαμα ἀπὸ

τό να βλέπεις εργάτη να κρατεί στα χέρια του αστική επιμερίδα ή να χειροκροτεί στο θέατρο ένα αστικό έργο της ρουτίνας, ή να διαβάσει ένα βιβλίο της αστικής βιομηχανίας. Βέβαια, μπορεί να διαβάσει ο εργάτης και έργα που δεν είναι καθαρά σοσιαλιστικά. Ποιά είναι αυτά; Είναι τάρτιστουργήματα της Παγκόσμιας Λογοτεχνίας από τον Αισχύλο ως τον Ανατόλ Φράνκ. Το ίδιο και με τα θεατρικά έργα. φτάνει να είναι γνήσια παιδιά της Τέχνης. Γιατί τάρτιστουργήματα αυτά, καιν δέ φέρουνε τη σφραγίδα της σοσιαλιστικής τέχνης, έχουνε όμως μία τέτα ευγένεια, αναπνέουνε σ' ένα τέτιο ύψος ανθρωπισμού και κοσμοπολιτισμού, ώστε να εξασκοῦνε την ίδια εξανθρωπιστική και εκπολιτιστική επιρροή, όση και ένα έργο καθαρά σοσιαλιστικό. Έννοείται πως σ' ένα σοσιαλιστικό έργο δεν αρκεί νάχει μόνο την πρόθεση σοσιαλιστική. Όρος απαραίτητος να είναι συνάμα και έργο τέχνης, αλλιώςτικα ξεπέφτει στο επίπεδο που σέρονονται και τα έργα της πατριδοκαπηλικής βιομηχανίας. Την εποχή αυτή, που το βιβλίο αρχίζει ναποχτεί αναγνώστες κι αγοραστές, χρειάζεται να προσέξει πολύ ο εργάτης για να μην παρασυρθη από τις δελεαστικές ιρεκλάμες της βιβλιοκαπηλικής βιομηχανίας. "Ας αποφεύγει τα έργα της αράδας κι ας διαλέγει κείνα τα έργα της παγκόσμιας Τέχνης, που μπορούνε να του υψώσουνε τη σκέψη, να του ανοίξουνε τα μάτια προς τις μεγάλες αλήθειες της ζωής, να του αναπτύξουνε το καλλιισθητικό συναίσθημα για να μπορεί να διακρίνει ποιό είναι το Όραίο και ποιό το Άληθινό που είναι συνώνυμο του Όραίου. Ο εργάτης πρέπει να κανονίσει την πνευματική του διαίτα. Του χρειάζεται τροφή, τώρα που βρίσκεται στην αρχή της μόρφωσης του, απλή μα υγιεινή. Έργα σοσιαλιστικά και ανθρωπιστικά. Η εργατική ιδεολογία δε θα δημιουργήσει μόνο έναν καινούργιο κόσμο. Θα εμφανίσει και μία καινούργια τέχνη. Αρκετά χορτάσαμε από τις κοινοτοπίες της αστικής τέχνης. Θέλομε τώρα έργα που να πάλλονται από την πνοή της καινούργιας ζωής που γλυκοχαράζει. Ο κ. Δ. Ταγκόπουλος έκαμε το χρέος του σαν τίμος άνθρωπος και σαν ειλικρινής συγγραφέας που δούλευε πάντα για τάνθρωπιστικά ιδανικά. Και οι σοσιαλιστές της Άμερικης κάμανε κι αυτοί το χρέος τους. "Ας τους μιμηθοῦνε και οι δικοί μας εργάτες, που, πρέπει να το όμολογήσουμε με μεγάλη θλίψη μας, πως βρίσκονται ακόμα κατά πλειψηφία πολύ πίσω από το σημείο που πρέπει να βρίσκεται σήμερα ένας αληθινός εργάτης.

ΕΦΗΜ. "ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ,,

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΜΙΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΤΑΙΡΑΣ

—Σκλάβο, στη λύρα ή στην κιθάρα
Πλέξε έρωτιάριχη στροφή.
Και σὺ στη θάρβιτο, Άντροθήρα,
Κάμε ο καιμός μου ν' αντιχει.
Και σὺ στη μάγαδι, Ήσιόνη,
Τραγούδι. Άθάνατοι είναι μόνοι
Του Πόθου οι εἴθιμοι θεοί,
Και τίς καρδιές γλυκά σκλαβώνει
Της Άφροδίτης το παιδί.
Γιομάτοι ας είναι κ' οι κραήρες
Κ' οι χρυσοσκάιστοι αμφορείς,
Και του σπιτιού ανοιχτές οι θύρες.
Και σὺ, περάτη, έλα να πιεις.
Κι αν εισι νός, φωτιά γιομάτη
Καρδιά στα στήθεια σου α χτυπά,
Πρός το πεζούλι της πηγής,
Θα βρεις ροδόστρωτο χοβάτι
Και μία, που ξαίρει ν' αγαπά.

Ο ΣΑΤΥΡΟΣ Κ' Η ΚΛΕΑΡΙΣΤΑ

Με τα μαλλιά λυτά, τα σήθη
Γιμνά, μία νύχτα αποκοιμήθη
Στη γλόη απάνου ή Κλεαρίστα.
Βαριά την άδραξεν ή νύστα
Κ' ήταν πεσμένη
Ός χτυπημένη
Άπ' άγριο βέλος, καταγής.
Περνάει ο Σάτυρος κοντά της
Κι άποθιμά την όμορφιά της,
Και σκέθει άχόρταστος να πιεί.
Φωνή τη νύχτα όργής ταράζει —
Ξιπνάει. Κι ο Σάτυρος τρομάζει
Και πάει στο δάσος να κρυφτεί.

Ι. Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ"

ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΝΕΩΤΑΤΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: ΘΕΑΤΡΟΝ Τόμος Γ' ΤΟ ΖΕΥΓΑΡΙΟΜΑ —
ΑΚΤΙΝΕΣ Ν. — ΤΟ ΦΙΟΡΟ
ΤΟΥ ΛΕΒΑΝΤΕ Δρ. 8.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗ: ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗ-
ΤΡΙΟΣ (μυσσηρίον) Δρ. 3.
ΚΑΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ (Δρᾶμα) 3.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΒΡΕΤΟΥ 1922 Δρ. 10.
ΠΑΙΓΝΙΟΧΑΡΤΑ . . . . . 3.